

MINIPRZEWODNIK
SKARBY
Gruszkowej Krainy

Pomni życiowych doświadczeń przestawnego
Koziołka Matołka,
miast „po szerokim szukać świecie
tego co jest
bardzo blisko”, rozejrzeliśmy się uważnie
wokół i bez większych kłopotów
odnaleźliśmy magiczne skarby
Gruszkowej Krainy. W promieniu niewiele większym
od 10 kilometrów od Bęcznej wyłowiliśmy
kilkadziesiąt
zupełnie wyjątkowych turystycznych atrakcji:
interesujących, tajemniczych, pięknych,
rzadkich, a nade wszystko niebanalnych.

Zapraszamy do ich odkrywania!

1. Gruszkowa Aleja - droga nie tylko malownicza,
ale i smakowita!

Wedle legendy grusze przy tej drodze wyrosły z magicznych owoców zgubionych przez czarownika Bęta za sprawą diabła Radowuty. Rosną wzdłuż szosy prowadzącej od zabytkowej stacji kolejowej w Bęczynie do zabytkowego pałacu w Klępnicy.
W pobliżu: Jezioro Klępnicko (4).

2. Przełom Regi - magiczny rzeczny zakrętas wokół Gruszkowej Krainy!
Rega jest rzeką nie tylko piękną, lecz i kapryśną: do Łobza płynie na południe, po czym nagle zmienia zdanie i malowniczo zakręca na północ.
W największym miejscu, pod Poradzem, odległość pomiędzy ramionami Regi wynosi nieco ponad 3 kilometry, zaś płynąc rzeką musimy ich przebyć aż...24!
W pobliżu: Park Podmiejski w Łobzie (32).

3. Wiatrak w Poradzu - pięknie zachowany i legendą owiany!
Wedle legendy był on napowietrznym statkiem czarodzieja Bęta. Tak, czy inaczej - jest to pięknie zachowany zabytek techniki, któremu z podziwem przyglądają się liczne nowoczesne wiatraki stojące na Szlaku Mocy i Tradycji.
W pobliżu: Łobeskie Karpaty (13)

4. Jezioro Klępnicko - malownicze, czyste i ryb w nim pod dostatkiem!
Osobliwością tego pięknie położonego zbiornika rynnowego jest to, że od południa łączy się z Regą poprzez strugę Klępnicką o długości zaledwie około 2 kilometrów, zaś odpływ wód od północy zasila Mokstówkę, która zmierzając do Regi musi pokonać kilometrów prawie 60!
W pobliżu: Kopalnia Kruszywa Lipce (29).

5. Michałkowy Akwedukt -

wyjątkowy most nad Regą, po którym jeździł wyjątkowy Michałek!
Michałkiem zwano legendarny pociąg kursujący onegdaj na nieczynnej już trasie Runowo Pomorskie - Wysoka Kamieńska.
Do dziś krążą liczne opowieści związane z kolejowymi przygodami Michałka, a z samej linii pozostał m.in. ten przypominający akwedukt most przerzucony malowniczo nad rwącymi wodami Regi.
W pobliżu: Elektrownia Wodna w Prusinowie (6).em Ipsum

6. **Elektrownia Wodna w Prusinowie** - wyjątkowo uroczy zabytek techniki
Wybudowana w 1900 roku - prawdopodobnie najstarsza z działających na Redze
i jedna z najstarszych na Pomorzu -
mała elektrownia działa pełną mocą i zapewne będzie działała kolejne sto lat z okładem!
W pobliżu: Wiatrak w Poradzu (3).

7. **Źródło św. Nepomucena** - tajemny źródło z magiczną siłą
Stokami dzikich Magurek spływają do Regi ożywcze źródła, spośród których źródło
nepomuceńskie cieszy się sławą najpiękniejszego i zarazem najbardziej tajemniczego.
zaś woda jego: krynica zdrowia, szczęścia i urodyl
W pobliżu: Świerkowa Masakra (10).

8. **Non Cedo** - zagubione w lesie głaziszcze z zagadkową inskrypcją
Ukryty w leśnej gęstwinie tajemniczy pomnik z dziwnym symbolem i napisem,
który w wolnym tłumaczeniu można odczytać jako: „Nie ustąpię”,
wzbudza liczne dyskusje wśród miłośników historii Zachodniego Pomorza.
Ciekawe czy ktoś kiedyś rozwikła zagadkę niesamowitego głazu,
z którego - jak twierdzi wielu - bije niezwykła siła?
W pobliżu: Grodzisko Łogiewniki (11).

9. **Urwista Wydma** - ...z której najlepiej obserwować przedzierające się przez Regę kajaki
i ptaki brodzące po podmokłych łąkach!
Piaszczysta łąka opadająca stromo ku żywo mknącej rzece
- warto tu przysiąść na dłuższą chwilę, gdyż na podmokłych łąkach położonych
na przeciwległym brzegu tętni życie, zaś dwartry piętra
pod nami przeciskają się przez wodne przeszkody nieustrudzeni zdobywcy Regi...
W pobliżu: Świerkowa Masakra (10).

10. **Świerkowa Masakra** -
zwalone drzewa i podwodne głazy
pozostają na zawsze w pamięci nawet najbardziej wytrawnych kajakarzy!
Rega w środkowym biegu (od Łobza)
jest rzeką o niezwykłej urodzie, ale potrafi mocno dać w kość wszystkim, którzy
- stawiając na niecodzienną przygodę -
postanawiają popłynąć jej nurtem.
Najtrudniejszy odcinek zaczyna się za Przyborzem: tam zwalone świerki -
jak mawiają wytrawni kajakarze - „ostro masakrują zielonodziobych śmiazków”.
W pobliżu: Non Cedo (8).

11. **Grodzisko Łogiewniki** -
tak wyraźne jakby nie przed wieloma wiekami,
a przed laty niewieloma wynieśli się stąd jego mieszkańcy!
Położone bezpośrednio nad brzegiem Regi
zaskakuje doskonale zachowanymi wałami, majdanem, fosą...
Nietrudno również dostrzec ślady
dawnej nasypu drogi wiodącej przez mokradka i starorzeczka do bramy grodziska.
Wystarczy wdrapać się nań (oraz dodać ociupinkę wyobraźni), by - niczym magiczną machiną czasu -
przenieść się o parę wieków w głąb...
W pobliżu: Trzy Uroczyska (39).

12. Wiking w Dębowej Dolinie -

wielki głaz stojący nieopodal pomnikowych drzew
(niedaleko zaś wieś niebanalnie ozdobiona)!

Tuż za nowym mostem na Redze (wiodącym do Łagiewnik)

zaczyna się Dolina Wiekowych Dębów, a za nią -

w mrocznym bukowym lesie - stoi tajemniczy Wiking.

Przy okazji warto odwiedzić pobliską wieś, której mieszkańcy wykazują
niezwykłą fantazję w sztuce dekoracyjnej.

W pobliżu: Wiadukt von Triera (38).

13. Łobeskie Karpaty - ...skąd widok na Dolinę Regi aż dech zapiera!

Ferma elektrowiatraków za Poradzem kończy się nad Doliną Regi.

Warto dotrzeć do ostatniego z nich, bo z krawędzi owej Doliny

rozciąga się wspaniały widok

na ukwiecone nadrzeczne łąki z wyspami małych zagajników

i na całą łobesko-świdwińską okolicę.

W pobliżu: Michałkowy Akwedukt (5).

14. Zabytkowy Park w Przemystawiu - ...

w którym odnaleźć można rzadkie drzewa i krzewy!

Park ten był już z dawien dawna uważany za jeden z najciekawszych na całym Pomorzu.

Dziś jest mocno zaniedbany - ale przez to i zyskał nieco więcej romantycznego uroku.

Warto powrócić się zarośniętymi alejami, by podziwiać rzadkie i często egzotyczne drzewa
i krzewy, a czasem nawet dokopać się do opisujących je tabliczek informacyjnych.

W pobliżu: Non Cedo (8).

15. Wzgórze Lotniarzy - ...

z którego łobescy lotnicy wznoszą się, by podziwiać przepiękną Dolinę Regi!

Nie tylko ulubione miejsce lotniarzy i paralotniarzy, ale też wspaniały punkt widokowy

na wyjątkowo tu pięknie prezentującą się Dolinę Regi.

Wzgórze stanowi fragment tzw. Magurek

z o wiele bardziej dzikimi leśnymi szczytami: Kocią, Dębową i Armatnią Górą.

W pobliżu: Jezioro Karwowo (17).

16. Głaz pod Przyborzem -

skandynawski eratyk, któremu tak spodobało się u nas, że osiadł byt nad Regą!

Jeden z największych głazów na Pomorzu

przywędrował ze Skandynawii i postanowił osiąść nad piękną Doliną Regi

jakieś dobre 10 tysięcy lat temu, a może i nieco więcej...Ubrany w ciepłą szatę mchów

i porostów udaje śpiącego.

lecz tym co słuchać umieją pono szepce wiatrem niezwykajne legendy.

W pobliżu: Wzgórze Lotniarzy (15).

17. Jezioro Karwowo -

idealne dla wędkowania i na biwaki nad wodą w przepięknej oprawie!

Otoczony pięknym lasem bukowym akwen dzieli niewielka odległość od Regi. Na jeziorze znajduje się wiele kładek dla miłośników wędkowania, niewielkie kąpielisko oraz urocze miejsce biwakowe -

nic zatem dziwnego, że zbiornik karwowski jest jednym ulubionych miejsc wypoczynku mieszkańców Łobza i okolic.

Warto też odwiedzić pobliską wieś Karwowo, gdzie znajdziemy zaskakująco wiele atrakcji.

W pobliżu: Reskie Góry (19).

18. Grodzisko Karwowo -

dobrze zachowane ślady jednego z najznacześniejszych grodów pomorskich na stromych stokach Doliny Regi!

Imponujące grodzisko wczesnośredniowieczne (wraz z podgrodziami) zbudowane na stromych krawędziach Doliny Regi było - jak twierdzą archeolodzy - obronną siedzibą znaczącego władcy plemiennego.

Z grodziskiem związane jest duże cmentarzysko kurhanowe.

Aby dotrzeć do tego grodu trzeba się jednak przygotować na prawdziwą wspinaczkę!

W pobliżu: Jezioro Karwowo (17).

19. Reskie Góry - ...na które wspiąć się warto, by niezapomniany widok Doliny Regi zobaczyć!

Malownicze stoki wznoszące się po zachodniej stronie Regi wzdłuż drogi do Smorawiny porośnięte są gęstymi lasami,

lecz zbocza skierowane ku rzece mają charakter połoninek - dlatego też rozciąga się z nich wspaniały widok na Dolinę Regi oraz dzikie Magórki leżące na przeciwległym brzegu.

W pobliżu: Wilcze Dęby (37).

20. Strzmiel - ...czyli Wilcze Gniazdo legendarnych rycerzy Borków, a w nim pałac, co był onegdaj zamkiem i kościółek bardzo ciekawy!

Dziś trudno w to uwierzyć:

Strzmiel w średniowieczu były miastem! Stąd właśnie władali rozległymi ziemiami „wilczy rycerze” z rodu Borków.

W tutejszym zamku - który z czasem zmienił się w pałac - przyszła na świat najstraszniejsza pomorska czarownica Sydonia von Borck. Znajdziecie tu również ciekawy kościółek i piękną okolicę dla włoścykijów!

W pobliżu: Jezioro Głębokie (22).

21. Czachowskie Góry -

miniaturowe Bieszczady w samym sercu Wysoczyzny Łobeskiej: tajemniczo-malownicze i wciąż nie do końca odkryte!

Najmniej znane a najbardziej baśniowe pagórki

Ziemi Łobeskiej wznoszą się nad dolinką strugi Miesznej z ukwieconymi łąkami i malowniczymi mokradłami. Znajdziesz tutaj strome stoki i parowy, wybijające z ziemi źródła i rwące potoki, a także mistyczne

Wzgórze Olbrzymów ze śladami dawnych artefaktów.

W pobliżu: Mszar nad Jeziorem Piaski (23).

22. Jezioro Głębokie -

swoje ulubione miejsce biwakowe „tutejsi” ukryli w leśnej głuszy -
warto sprawdzić z jakiego powodu!

W całości otoczone starym lasem, o wysokich brzegach, położone w dolinie pomiędzy
Reskimi a Czachowskimi Górami, Głębokie

jest jeziorem o wyjątkowym uroku, który trudno opisać zwykłymi słowami.

Niezwykłą atmosferę tego miejsca docenili

mieszkańcy pobliskich okolic, urządzając nad jego
brzegiem miejsce biwakowe -

wyjątkowe, bo zamiast gwaru znajdziesz w nim spokój i ciszę.

W pobliżu: Czachowskie Góry (21).

23. Mszar nad Jeziorem Piaski -

można tu odnaleźć rosiczki, a już na pewno ciszę i spokój nad
malowniczym akwenem!

Nad uroczym leśnym jeziorkiem znajduje się wyjątkowo cenny rezerwat przyrody.

Wyływa stąd również piękna rzeczka Piaskowa,

która wijąc się poprzez Bajkowy Las pod Święciechowem,

zasila Regę. A znana jest z dna o kolorze czystego złota!

W pobliżu: Jezioro Głębokie (22).

24. Posiadłość Borków w Starogrodku -

zabezpieczona malownicza ruina pałacu

i magiczny park gwarantują niesamowite wrażenia!

Po jednej z największych posiadłości szlacheckich na Pomorzu
został dziś tylko romantyczny park i ruina pałacu oraz część oficyn.

Ale ta ruina, z fantazją odrestaurowana i zabezpieczona, zrobi

wrażenie na każdym miłośniku piękna i historii,

zaś park kryje w sobie wiele niezwykłych tajemnic.

W pobliżu: Dolina Mokstowej (28).

25. Kościół w Starogrodku -

jedyny i niepowtarzalny z wieżą jakby z Księgi Baśni wyczarowaną!

Wyjątkowej urody zabytkowy wiejski kościółek

w Starogardzie Łobeskim - jak oficjalnie nazywa się ta miejscowość

- zachwyca przede wszystkim fantazyjną wieżą,

której zwieńczenie wygląda niczym wyniesiony ponad świątynie maleńki,

jakby wyczarowany z baśni, domek.

W pobliżu: Wiadukt von Triera (38).

26. Mszar pod Starą Dobrzycą -

wyjątkowej urody rezerwat przyrody!

Wyjątkowo cenny nie tylko pod względem przyrodniczym,

lecz i krajobrazowym.

Atrakcyjny o każdej porze roku, a szczególnie podczas Złotej Polskiej
Jesieni, kiedy wprost oszałamia magią kolorów. Na wysokim torfowisku z zanikającym
oczkiem wodnym rośnie kilkadziesiąt

niezwykle rzadkich roślin, co czyni ów mszar jednym z najcenniejszych na Pomorzu.

W pobliżu: Jezioro Dobrzyca (27).

27. Jezioro Dobrzyca -

dla tych co plażują i dla tych co wędkują, a na dodatek: wieś z ciekawymi zabytkami!
Ulubione miejsce odpoczynku mieszkańców niedalekiego Reska -
skarb, który usiłują ukryć przed przyjezdźnymi...
Jezioro jest dobrze zagospodarowane -
służąc wędkarzom, jak i miłośnikom plażowania, zaś we wsi Stara Dobrzyca
znajdziemy ciekawe zabytki. Dalej ciągną się rozległe obszary leśne
pełne smakowitych skarbów!
W pobliżu: Dolina Motstowej (28).

28. Dolina Motstowej -

najdłuższej rzeki Pomorza, która wypływa z podmokłych łąk Gruszkowej Krainy!
Gdyby Motstowa zamierzała dołynąć do Regi
poprzez jezioro Klępnicko, zajęło by jej to niewiele czasu.
Ale ona ambitnie przebija się w przeciwnym kierunku, płynąc piękną doliną
poprzez dzikie łąki i rozległe lasy, mijając w swym dolnym biegu
dawne grodziska, ruiny młynów i inne magiczne miejsca.
Znad krawędzi doliny rozciągają się wspaniałe panoramy.
W pobliżu: Kościół w Starogrodku (25).

29. Kopalnia Kruszywa Lipce -

księżycowe widoki w środku przepysznej pejzażu Doliny Regi!
Coś dla miłośników różnorodnych widoków,
bo ponad owym krajobrazem wznosi się pierścieniowate grodzisko z czasów
wczesnego średniowiecza, zaś na dodatek -
w pobliskich Lipcach - odwiedzić można ciekawy park krajobrazowy.
W pobliżu: Stara Rega (33).

30. Wzgórze Rolanda - coś dla miłośników mrocznego romantyzmu!

Pieczołowice odrestaurowane w ostatnich latach miejsce,
na którym królował ponad miastem kamienny germański rycerz.
Po onym jeno ostał się cokół i część otaczających go kolumn,
lecz wędrówka na wzgórze, schodami wzdłuż megalitycznych budowli,
z wyrytami w kamieniu runicznymi napisami, może zawrócić w niejednej wrażliwej głowie.
Nie zapomnijcie pogłaskać wilczka!
W pobliżu: Park Podmiejski w Łobzie (32).

31. Góra Zielona - łobeska „Fujijama”

z rozległym widokiem na okolicę!
Z jej szczytu widać jak na dłoni całe miasto, a także najbliższą okolicę.
Ongiś ten pagór -
będący faktycznie jeno górną krawędzią rzecznej doliny -
upodobali sobie miłośnicy zjazdów
(saneczkowych i rowerowych) oraz puszczania latawców.
Dziś bardziej przyciąga miłośników medytacji.
Z wielu miejsc na drugim brzegu Regi Zielona
faktycznie do złudzenia przypomina Fujijamę, tyle że zarośniętą trawą.
W pobliżu: Wzgórze Rolanda (30).

32. Park Podmiejski w Łobzie - ...

a w nim znakowane ścieżki poprzez przyrodnicze skarby:
porośnięte starodrzewem strome zbocza, parowy i Kniewskie Błota
Wyjątkowy w skali regionu park o leśnym charakterze porasta piękna buczyna.

Rzeźba terenu jest tutaj bardzo urozmaicona:
od niemal górskiej aż po pas biegnących ku rzeczny łąkom mokradł.
Przez park wiodą znakowane szlaki rowerowe, piesze i nordic walking.
W pobliżu: Przełom Regi (2).

33. Stara Rega -

dopływ Regi o prawdziwie górskim charakterze, doskonały do ...
pieszych wędrówek po dniel
Jeden z najpiękniejszych dopływów Regi, wypływający ze źródeł na Pojezierzu Drawskim.
Od zabytkowego - i pięknie odnowionego -
młyna w Tarnowie przebija się dzielnie
poprzez masyw pagórów.
Stąd też poradzić sobie z owym rzeczny potokiem mogą jedynie wyjątkowo
doświadczeni kajakarze. Inni przebywają szlak
Starej Regi... pieszo - co również bywa wspaniałą przygodą.
W pobliżu: Polskie Góry (35).

34. Mielnica - legendarna góra wznosząca się stro mo nad Starą Regą

Na opadającej stromo ku rwącym wodom Starej Regi
Mielnicy tysiąc lat temu stało obronne słowiańskie grodzisko,
którego fosy i wały są do dzisiaj doskonale widoczne.
Ponoć spod urwistej skarpy bije niezwykła energia, a zatem dawna forteca była zapewne
i miejscem pogańskich obrzędów.
W pobliżu: Stara Rega (33).

35. Polskie Góry - dzikie pagóry, które nazwano „polskimi” już wieki temu!

Porośnięte lasem pagóry na południowym brzegu
Starej Regi pięknie prezentują się z pasma Mielnicy.
Warto przekroczyć rzekę, by powłóczyć się po tych wciąż jeszcze bardzo dziewiczych stokach,
które z dawien dawna zwano „polskimi”.
W pobliżu: Mielnica (34)

36. Dwa Chełmy -

baśniowa góra, a pod nią cenne przyrodniczo lobeliowe jezioro w lesie nad Regą!
Pierwszy Chełm to jedno z kilku położonych w lesie nad Regą niewielkich jezior -
tyle że jest ono szczególne ze względu na występującą w nim cenną lobelię jeziorną.
Drugi Chełm - doskonale widoczny już z daleka -
to pagór, który niczym strażnik owego skarbu wznosi się nad leśnym jeziorkiem.
Legenda mówi, że pagór ów usypał wielki mikośnik lobelii bożek Bělbuk,
wykopując dziurę pod przyszłe jezioro.
W pobliżu: Przełom Regi (2)

38. Wiadukt von Triera -

pewien sławny Lars

film tu kręcił, lecz nie dokręcił, bo dla pokazania magii reskiej krainy talentu mu nie stało!

Mało który kinomaniak wie,

że kultowy skandynawski reżyser kręcił w tym miejscu kolejne sceny do filmu „Europa”,

anagazując jako statystów mieszkańców pobliskich wiosek .

Dlaczego zatem nie ma ich w gotowym dziele?

Jedni mówią, że to z powodu klątwy Borków,

inni zaś - bardziej złośliwie - dlatego że przeklął go pobliski Wiking (patrz: 12),

zawstydzon partactwem dalekiego potomka...

W pobliżu: Kościół w Starogródku (25)

39. Trzy Uroczyska - „Bobrek”, „Trzepla” i „Krzysiove Bagno”

skrywają nad Regą skarby Natury!

Aż trzy położone blisko siebie piękne użytki ekologiczne

wskazują na wyjątkową wartość przyrodniczą Doliny Regi

w jej środkowym, najbardziej malowniczym odcinku.

Ich bezpośrednie otoczenie zachwyca niezgorzej: cudne lasy na stromych stokach doliny

oraz niezwykle nadrzeczne łąki ucieszą oko i ucho

- jeśli tylko dobrze się wsłuchać w śpiew licznych tu ptactwa.

W pobliżu: Wiking w Dębowej Dolinie (12).

40. Drzewa w Sweterkach -

zobaczysz w Dobieszewie, mijając sędziwego Bartka i skupisko polnych głazów!

Stary dąb Bartek,

niczym drogowskaz, wskazuje drogę do niezwyklej wsi,

w której drzewa dawnego parku dworskiego

ubrano w w sweterki z kolorowej włóczki.

Drzewa próbują rozwikłać tajemnicę usypanego pod nimi z labiryntu z kamyków.

Zaś po drugiej stronie drogi zgromadzono imponującą wystawę wielkich kamieni

zwiezionych z okolicznych pól. Do tego trzeba koniecznie odwiedzić wiekowy kościółek -

jeden z najcenniejszych na tych terenach.

W pobliżu: Dwa Chełmy (36)

Ale to, oczywiście, nie wszystko!

W Gruszkowej Krainie

i w jej najbliższej okolicy znajduje się dużo więcej atrakcji:

zabytkowe wiejskie kościółki, pałace i dwory

oraz przylegające do nich parki,

kurhany i inne artefakty sprzed wieków,

a także precudne lasy i miejsca widokowe.

Warto tedy powłóczyć się po okolicy - pieszo lub na dwóch (a nawet i czterech)

kółkach - na oślep lub wykorzystując interesującą sieć pieszych

i rowerowych szlaków turystycznych Ziemi Łobeskiej.